

Kom binnen en ontdek de Nachtwacht opnieuw

Wat weten we van de Nachtwacht?

Over de Nachtwacht valt veel te vertellen, maar de identiteit van veel schutters was tot nu toe onbekend. Historicus Bas Dudok van Heel heeft dit mysterie ontzield. Zijn opzienbarende bevindingen zijn nu gepubliceerd in het nieuwe nummer van het Bulletin van het Rijksmuseum. Een korte samenvatting:

Wie is wie?

Om niet te vergeten wie de schutters op de Nachtwacht waren werd omstreeks 1653 een schild met hun namen toegevoegd, achterin in totaal. Jammer genoeg was slechts in enkele gevallen bekend welke naam bij welk gezicht hoorde. Dudok van Heel ging op zoek naar de mensen achter die namen. Hij onderzocht hun families, hun welstand en hun activiteiten. Hij vond zelfs in boedelinventarissen bepaalde stukken kleding en uitrusting die op de Nachtwacht zijn afgebeeld. Dit alles legde hij naast de leeftijden van de schutters in 1642, het jaar die de Nachtwacht werd voltooid. Zo wist hij iedere naam te koppelen aan een personage op het schilderij.

Oud en nieuw goud

In zijn artikel schetst Dudok van Heel een beeld van oude families (zoals die van kapitein Frans Banninck Cocq) en van *nouveaux riches* (zoals luitenant Willem van Ruytenburch). Hij laat zien dat het uiterlijk van de schutters veel vertelt over hun sociale positie. Zo is de langharige jongeman helemaal links (op een jonge Nachtwacht dat verloren is gegaan - zie hiernaast) de rijke jongeling Jan Brughman, 28 jaar oud, die zich een dure musket en modieuze kleding kon veroorloven. Sergeant Kemp (helemaal rechts), 43 jaar en orthodox Calvinist, gaat daarentegen - met zijn molenteenkraag - heel ouderwets gekleed.

Trots

Dudok van Heel verdiepte zich ook in de context: het waarom achter de Nachtwacht. Het schilderij is gemaakt voor de grote zaal van de Kloveniersdoelen, het clubhuis van de schutters. Deze zaal die in 1627 was de belangrijkste ontzorgingshal van Amsterdam. Toen in 1638 Maria de Medici Amsterdam bezocht, werd de voorzin dan ook hier onthaald. Dit feit wordt herdacht op een van de schilderijen in de Doelenzaal, waarop de schutters rond een buste van Maria zijn geschaard (zie hiernaast). De Kloveniers waren trots op hun stad, hun gebouwen en hun rijken voorstaande positie. Daarom lieten zij tussen 1640 en 1643 alle compagnieën die in de Kloveniersdoelen huisden portretteren, op groot formaat en door de belangrijkste kunstenaars van Amsterdam.

Actie

Rembrandt maakte iets heel egeens van zijn schuttersstuk. Zijn schilderij is donkerder en 'rommeliger' dan de rest. Maar het is juist die actie in het schilderij die maakt dat het door de eeuwen heen een onbetwist meesterstuk is gebleven.

Gerrit Lundens, Kopie naar de Nachtwacht, ca. 1655

In 1715 verhuisde de Nachtwacht uit de Kloveniersdoelen naar het Stadhuis. Omdat het daar niet op de wind paste is links een strook afgesneden. Dankzij deze kopie weten we hoe het ontbrekende deel eruitzag. De afbeelding van de Nachtwacht hiernaast is 'gecompleteerd' met behulp van Lundens' kopie.

Joachim von Sandrart, The Company of Captain Cornelis Bicker and Lieutenant Frederik van Banchem, 1649

De schutters staan rond een buste van Maria de Medici, koningin-weduwe van Frankrijk.

Rembrandt Harmensz van Rijn
Het korporalschap van kapitein Frans Banninck Cocq,
bekend als 'De Nachtwacht', 1642
The company of Frans Banninck Cocq,
known as 'The Night Watch', 1642

XVI Roghaille Engelman,
opgeleid (1638-1653)

XVII Jan Brughman
mislukte / nauwelijkt
(1614-1653)

XVIII Pieterse Bruchmans
(1597-1646)

Jan Brughman was de rijkste van de jonge garde-
schutters. Hij draagt modieuze lang haar en een
royale kanten kraag en heeft een musket vast.

Jan Brughman was the richest of the company's
young guard. He wears his hair fashionably long,
over a majestic lace collar, and he is carrying a musket.

Van der Heede laadt zijn musket door
een busje kruut te legen in de loop.

Van der Heede is loading his musket
by pouring a charge of gunpowder
into the barrel.

Dit is kapitein Frans Banninck
Cocq, Rembrandt schilderde
hem heel precies. Zijn hand lijkt
recht uit het schilderij te steken.

This is Captain Frans Banninck
Cocq, Rembrandt painted him with
great precision. His hand seems to
extend straight out of the painting.

Hier signeerde en dateerde Rembrandt
zijn schilderij: 'Rembrandt f 1642'.
De 'f' staat voor 'fecit' (maakte dit).

This is where Rembrandt signed and
dated the painting: 'Rembrandt f 1642'.
The 'f' represents 'fecit', meaning
'he made [this]'

XVIII Eilbert Willem van Swaendendijk,
mislukte / mislukte (1601-1653)

XIX Jan van der Heede,
mislukte / mislukte (1601-1653)

Van der Heede laadt zijn musket door
een busje kruut te legen in de loop.

Van der Heede is loading his musket
by pouring a charge of gunpowder
into the barrel.

Dit is kapitein Frans Banninck
Cocq, Rembrandt schilderde
hem heel precies. Zijn hand lijkt
recht uit het schilderij te steken.

This is Captain Frans Banninck
Cocq, Rembrandt painted him with
great precision. His hand seems to
extend straight out of the painting.

Hier signeerde en dateerde Rembrandt
zijn schilderij: 'Rembrandt f 1642'.
De 'f' staat voor 'fecit' (maakte dit).

This is where Rembrandt signed and
dated the painting: 'Rembrandt f 1642'.
The 'f' represents 'fecit', meaning
'he made [this]'

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.

Trommelslager Jacob Jorissen (1591-1646)
staat niet op het schild met namen vermeld.
Hij was geen lid van de schutters maar werd
door hen ingehuurd.

Drummer Jacob Jorissen (1591-after 1646)
is not mentioned on the shield. He was not
a member of the company, he drummed
for them for a fee.

Ná het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

De hand van de luitenant-waarn
schaduw op het canvas. Luitenant
Willem van Ruytenburch. Hiermee
is te bepalen om welke richting het
licht in het schilderij komt.

The hand of the lieutenant-waarn
on the jacket of Lieutenant Willem van
Ruytenburch. This shows the direction
from which the light enters the painting.

Vogelklawven en kra-soort schietwapen, de
klover, waren de symbolen van de Kloveniers.
Daarom draagt het meisje - de 'mascotte'
van de compagnie - een klein met grote klauwen
en, daarachter, een pistool.

Bird claws and an early form of musket, the
arquebus, were the militia corps symbols.
Which is why the girl - the company mascot -
has a chicken with large claws, and behind it,
is a pistol by her side.

Achtere de kantoor staat een schutter,
verstopt die zijn musket afsluitet.
Hier komt vuur uit de geweerloop.

Behind the kitchen stand a soldier,
concealing his musket. Here
the fire from the barrel.

Na het afsluiten van een geweer moet
het worden gereinigd. Leijdeckers blaast
het slot van zijn musket schoon.

After a musket is fired it has to be cleaned.
Leijdeckers is blowing the dirt from the lock.

Op dit schild staan 18 namen. Bas Dudok van Heel
ontdekte bij welke schutters deze horen. Het schild is niet door Rembrandt
geschilderd maar omstreeks 1715 toegevoegd.

Eighteen names are listed on this shield. Bas Dudok van Heel
discovered which militiamen these belonged to. The shield was
not painted by Rembrandt, it was added around 1715.

De onderveest geklede sergeant Rombout
Kemp wijst naar links. Dit detail verhoogt
het idee van actie in dit schilderij.

Sergeant Rombout Kemp, dressed in the
old-fashioned style, is pointing left. This
emphasises the sense of action.